

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I :	Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio
DYDDIAD :	14 Ionawr 2015
PWNC :	Trefniadau Sgrwtini y Bwrdd Gwasanaeth Lleol ar y Cyd Arfaethedig
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y Cyngorydd Ieuan Williams
AWDUR YR ADRODDIAD:	Adroddiad ar y cyd gan :- <ul style="list-style-type: none"> • Anwen Davies (Uwch Reolydd Partneriaethau Gwynedd a Môn) • Vera Jones (Rheolydd Gwasanaethau Democraidd Cyngor Gwynedd) • Geraint Wyn Roberts (Swyddog Sgrwtini Cyngor Sir Ynys Môn)
Ffôn : E-bost :	01286 679723 / 01286 679267 / 01248752039 AnwenDavies2@gwynedd.gov.uk verajones@gwynedd.gov.uk GeraintWRoberts@ynysmon.gov.uk

1.0 ARGYMHELLIAD

- Bod y Pwyllgor yn cytuno i symud ymlaen ag Opsiwn B (h.y. sefydlu Panel Sgrwtini Bwrdd Gwasanaethau Lleol Gwynedd ac Ynys Môn ar y Cyd) a gofyn swyddogion i symud ymlaen gyda cwblhau trefniadau ymarferol i gynnwys materion fel trefniadau aelodaeth, trefniadau gweithredu a hyfforddi, rhestr o gyfarfodydd a lleoliad.

2.0 RHESWM

- 2.1 Mae nifer o ddogfennau ar gael ynglŷn â sgrwtini Byrddau Gwasanaethau Lleol (BGLI). Er enghraifft, cynhyrchodd Llywodraeth Cymru adroddiad yn 2013¹ oedd yn ceisio casglu gwybodaeth ar y sefyllfa bresennol parthed sgrwtini BGLI yng Nghymru yn cynnwys dealltwriaeth o hyd a lled sgrwtini BGLI yn ogystal ag ysgogwyr a rhwystrau i sgrwtini BGLI effeithiol.
- 2.2 Roedd adroddiad a gyhoeddwyd ar y cyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a CfPS² yn 2010 gyda'r teitl "Sgrwtini Partneriaethau Aml-

¹ Horton, Kimberley (2013); Sefydlu llinell sylfaen ar gyfer craffu Bwrdd Gwasanaethau Lleol: Llywodraeth Cymru.

² Y Ganolfan ar gyfer Sgrwtini Cyhoeddus- sefydliad gyda'i brif ffocws ar sgrwtini, atebolrwydd a llywodraethu da yn y sector cyhoeddus ac mewn sefydliadau sy'n darparu gwasanaethau cyllid cyhoeddus.

Asiantaethol” yn amlinellu rhai o’r gwersi a ddysgwyd o ddatblygu trefniadau sgrwtini Byrddau Gwasanaethau Lleol ac yn nodi rhai pwyntiau pwysig i’w cadw mewn cof pan yn datblygu trefniadau.

- Pwysigrwydd cymryd i ystyriaeth systemau ‘sgrwtini’ neu atebolrwydd sydd wedi eu sefydlu eisoes gan bartneriaid eraill. Dylai trosolwg a sgrwtini ategu yn hytrach na dyblygu’r systemau atebolrwydd presennol.
- Eglurder o ran sgôp gweithgaredd sgrwtini – y bydd sgrwtini yn canolbwyntio ar y bartneriaeth yn hytrach nag ar y sefydliadau unigol sydd yn y bartneriaeth; sydd yn strategol yn hytrach nag yn weithredol, a’i fod yn canolbwyntio ar ganlyniadau.
- Mae’n bwysig rheoli disgwyliadau’r rhai sy’n gwneud y gwaith sgrwtineiddio a’r rhai sy’n cael eu sgrwtineiddio ac i adeiladu, cynnal a datblygu ymhellach yr ymddiriedaeth rhwng sgrwtineiddwyr a’r Bwrdd Gwasanaethau Lleol.
- Ceisio cael adborth gan bartneriaid a chael ein gweld yn gweithredu arno - mae hyn yn dangos bod y broses sgrwtini yn barod i fod yn hyblyg ac i weithio gyda phartneriaid i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn ymrwymedig i ymgysylltu’n gynhyrchiol o fewn sgrwtini.
- Bod yn ymwybodol o’r cyd-destun y mae sgrwtini’n gweithredu oddi mewn iddo - mae angen bod yn sensitif i newidiadau mewn deinameg partneriaethau a sut y gall sgrwtini helpu neu waethygu’r rhain. Fe all fod risgiau ynghlwm wrth gynnal ymarferion sgrwtini heriol yn rhy fuan, cyn bod perthnasau wedi eu sefydlu a heb i rai sy’n cymryd rhan yn y sgrwtini fod wedi prynu i mewn yn llawn i hynny.
- Y pwysigrwydd o adeiladu perthnasau gyda phartneriaid all fod yn destun sgrwtini. Cymryd amser i egluro rôl sgrwtini i bartneriaid a sut y gall y broses ein helpu â hyn.

2.3 Er mwyn bod mewn sefyllfa i roi cyngor i’r Aelodau ar opsiynau posibl i sgrwtineiddio BGLI Gwynedd a Môn, mae Grŵp Prosiect Tasg a Gorffen aml-asiantaethol wedi cael ei sefydlu. Mae’r aelodau wedi cynnwys cynrychiolwyr o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Heddlu Gogledd Cymru, Parc Cenedlaethol Eryri a Swyddogion Sgrwtini o’r ddau Gyngor. Er mwyn cael persbectif annibynnol, fe wahoddyd y Ganolfan ar gyfer Sgrwtini Cyhoeddus hefyd i wneud sylwadau a rhoi mewnbyn ar yr ystod o opsiynau i’w hystyried gan yr Aelodau Etholedig yn y ddau Awdurdod Lleol. Mae’r Grŵp Tasg a Gorffen hefyd wedi ceisio cael safbwyntiau Medrwn Môn a Mantell Gwynedd fel y sefydliadau ambarél sy’n cynrychioli diddordebau’r Sector Gwirfoddol.

- 2.4 Yng ngoleuni ei drafodaethau, mae'r Grŵp Tasg a Gorffen aml-asiantaethol a'r Ganolfan ar gyfer Sgrwtini Cyhoeddus yn cynnig bod yna dri opsiwn i Aelodau Etholedig eu hystyried ac y gellir eu crynhoi fel a ganlyn :-
- **Opsiwn A** – Cadw'r trefniadau Pwyllgor Sgrwtini presennol yng Nghyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd.
 - **Opsiwn B** – Sefydlu Panel Sgrwtini BGLI Gwynedd a Môn ar y Cyd.
 - **Opsiwn C** – Sefydlu Pwyllgor Sgrwtini BGLI Gwynedd a Môn ar y Cyd.
- 2.5 Y mae i bob opsiwn ei gryfderau, ei wendidau, cyfleon a bygythiadau ei hun. Er mwyn rhoi digon o wybodaeth i Aelodau Etholedig i wneud penderfyniad ar y ffordd ymlaen, roedd y Grŵp Tasg a Gorffen aml-asiantaethol yn credu ei bod yn bwysig i ddwyn sylw'r Aelodau Etholedig at bapur gwerthuso opsiynau. Mae'r papur hwnnw ynghlwm fel **Atodiad 1**.
- 2.6 Er bod i bob opsiwn ei fanteision a'i anfanteision ei hun, mae'r Grŵp Tasg a Gorffen aml-asiantaethol yn unfrydol ei farn y dylid cynnig Opsiwn B (sefydlu Panel Sgrwtini Bwrdd Gwasanaethau Lleol Gwynedd a Môn ar y Cyd) fel yr opsiwn a ffefrir i'w ystyried gan Aelodau Etholedig Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn.
- 2.7 Gan ddibynnu ar ba opsiwn gaiff ei gefnogi gan Aelodau Etholedig y ddwy Sir, y cam nesaf fydd i'r Grŵp Tasg a Gorffen aml-asiantaethol ailymgynnull i ystyried trefniadau ymarferol fel aelodaeth y Fforwm Sgrwtini ar y Cyd, trefniadau gweithredu a hyfforddi, y rhestr o gyfarfodydd a lleoliad. Bydd y Ganolfan ar gyfer Sgrwtini Cyhoeddus yn darparu cefnogaeth a gwasanaeth mentora wrth i ni symud ymlaen i weithredu'r trefniadau sgrwtini ar y cyd arfaethedig.
- 2.8 Gyda golwg ar sicrhau y bydd digon o wybodaeth ar gael fel y gall Aelodau Etholedig wneud argymhelliad gwybodus ar y model sgrwtini ar y cyd a ffefrir, mae **Atodiad 2** yr adroddiad hwn yn crynhoi rhai o'r materion allweddol yn ymwneud â'r manylion sy'n sylfaen i Opsiwn B (sefydlu Panel Sgrwtini BGLI Gwynedd a Môn ar y Cyd) :-
- Aelodau;
 - Trefniadau Llywodraethu ac adrodd yn ôl;
 - Amllder y cyfarfodydd.

ATODIAD 1 - PAPUR GWERTHUSO OPSIYNAU

ATODIAD 2- MATERION ALLWEDDOL SY'N SYLFAEN I OPSIWN B
--

Adroddiad ar y Cyd gan : Anwen Davies (Uwch Reolydd Partneriaethau Gwynedd a Môn), Vera Jones (Rheolydd Gwasanaethau Democrataidd Cyngor Gwynedd), Geraint Wyn Roberts (Swyddog Sgrwtini Cyngor Sir Ynys Môn)

Dyddiedig : 2 Ionawr 2015

ATODIAD 1

OPSIWN A : CADW'R TREFNIADAU PWYLLGOR SGRIWTINI CYFREDOL YNG NGHYNGOR GWYNEDD A CHYNGOR SIR YNYS MÔN

DADANSODDIAD SWOT

Cryfderau

- Y Strwythur yn ei le.
- Aelodau a Swyddogion yn gyfarwydd â phrosesau eu Cynghorau eu hunain.
- Gall y ddau Bwyllgor Sgriwtini wneud eu hargymhellion eu hunain i BGLI.

Gwendidau

- Dyblygu gwaith gan ddau Gyngor.
- Byddai'n rhaid i bartneriaid fynychu dau Bwyllgor Sgriwtini.
- Capasiti i sgrwtineiddio'r BGLI yn gyfyngedig oherwydd llwyth gwaith y Pwyllgor Sgriwtini presennol.
- Aelodau Etholedig Llywodraeth Leol sy'n arwain sgrwtini (dim neu lai o fewnbwn gan bartneriaid eraill).

Cyfleon

- Gallai'r ddau Bwyllgor Sgriwtini cyfredol gyfarfod gyda'i gilydd i ystyried materion ond gan wneud eu hargymhellion eu hunain ar wahân i'r BGLI neu bartneriaid ond byddai angen datblygu hyn ymhellach.

Bygythiadau

- Beirniadaeth Swyddfa Archwilio Cymru am effeithlonrwydd y model.
- Beirniadaeth Llywodraeth Cymru oherwydd methiant i gydweithio.

**OPSIWN B : SEFYDLU PANEL SGRIWTINI BGLI GWYNEDD A MÔN AR Y CYD
DADANSODDIAD SWOT**

Cryfderau

- Dim dyblygu
- Ni fyddai raid i bartneriaid a swyddogion yn BGLI ond adrodd yn ôl i un Panel.
- Byddai gan y Panel fwy o gapasiti gan mai ei unig orchwyl fyddai sgriwteiddio'r BGLI.
- Byddai'r Panel yn gallu cyfethol Aelodau.
- Dim yn cael ei lyffetheirio gan faterion cyfansoddiadol ac yn gallu gweithredu'n fwy hyblyg.
- Yn gallu galw tystion i mewn.
- Byddai angen sefydlu cylch gorchwyl y Panel.
- Tystiolaeth i ddangos bod panelau wedi bod yn fwy llwyddiannus na strwythurau eraill yn cryfhau atebolrwydd BGLIau.

Gwendidau

- Oedi gyda delio ag argymhelliad(ion) y Panel pe na bai aelodau'r panel yn gyfforddus o ran adrodd argymhellion i Bwyllgorau Sgrwtini i'w cymeradwyo'n gyntaf cyn cael eu hanfon ymlaen i BGLI / Partner.
- Nifer lai o aelodau etholedig o bob awdurdod.

Cyfleon

- Byddai'r Panel yn datblygu rôl arbenigol o ran sgriwteiddio'r BGLI.
- Byddai grŵp/panel llai yn arwain at amgylchedd mwy anffurfiol lle y byddai gwell sgrwtini felly yn esblygu gyda ffocws ar ganlyniadau yn hytrach na strwythurau.
- Byddai'n gallu ystyried sgriwteiddio asiantaethau a chyrrff y tu allan i ffiniau'r sir (pe bai hyn yn dod yn anghenraid yn y dyfodol).
- Gallai aelodau cyfetholedig helpu i leihau datgymalu sefydliadol ar draws ardaloedd blaenoriaeth BGLI.
- Gallai Aelodau Cyfetholedig helpu i atgyfnerthu gweithio ar y cyd.

Bygythiadau

- Dim digon o adnoddau wedi eu dyrannu gan y ddau Gyngor i gefnogi'r Panel.
- Dim digon o fewnbwn gan aelodau (awdurdod lleol neu gyfetholedig) i'r trefniadau sgrwtini.
- Gallai Pwyllgorau Sgrwtini fethu â chymeradwyo argymhellion y Panel pe bai hyn yn anghenraid.
- Y cylch gorchwyl heb fod yn glir a heb ei ddeall.

OPSIWN C : SEFYDLU PWYLLGOR SGRIWTINI BGLI GWYNEDD A MÔN AR Y CYD

DADANSODDIAD SWOT

Cryfderau

- Byddai'r Pwyllgor yn gallu gwneud argymhellion i bob Cyngor a phartneriaid. Mae cydweithredu ffurfiol yn bosibl o dan Adran 58 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 ac yn cael ei annog gan Lywodraeth Cymru. Wedi dweud hynny, rhaid cael cytundeb ffurfiol rhwng Cyngorau i gael Pwyllgor Sgriwtini ar y cyd. Mae'r gofynion wedi eu nodi yn y Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Pwyllgorau Trosolwg a Sgriwtini ar y Cyd) (Cymru) 2013 rhif 1050 (W-112).
- Dim dyblygu
- Ni fyddai raid i bartneriaid a swyddogion yn y BGLI ond adrodd yn ôl i un Pwyllgor.
- Byddai gan y Pwyllgor fwy o gapasiti gan mai ei unig ddyletswydd fyddai sgriwteiddio'r BGLI.
- Byddai'r Pwyllgor yn gallu cyfethol aelodaeth.

Gwendidau

- Trefniant ffurfiol mewn amgylchedd ffurfiol, dim yr amgylchedd gorau ar gyfer trefniadau sgriwteiddio da.
- Cost – adnoddau o ran amser ac arian.
- A fyddai yna ddigon o waith ar gyfer Pwyllgor ychwanegol.
- Cael ei lyffetheirio gan reoliadau cyfansoddiadol sy'n gysylltiedig â phwyllgorau sgriwteiddio ar y cyd ffurfiol a dim â'r gallu i fod mor hyblyg.
- Gwaith ychwanegol i'r ddau awdurdod.

Cyfleon

- Byddai'r Pwyllgor yn datblygu rôl arbenigol yn sgriwteiddio'r BGLI.

Bygythiadau

- Dim digon o adnoddau wedi eu dyrannu gan y ddau Gyngor i gefnogi'r Pwyllgor Sgriwtini ar y cyd.

ATODIAD 2

Aelodaeth

Mae gwahanol opsiynau ar gael wrth ystyried aelodaeth y Panel Sgriwtini BGLI. Ystyrir ei fod yn arfer orau, fodd bynnag, bod Panel o'r fath yn cynnwys cynrychiolwyr o asiantaethau partneriaeth. Bydd cynrychiolwyr o'r partneriaid yn dod â gwahanol gyfraniad ac agwedd at y Bwrdd, yn cynnwys eu ffurf benodol hwy o atebolrwydd ac arbenigedd gwasanaeth a phroffesiynol unigryw. Yr amcan yw creu synergedd cryf trwy gyfuno ac adeiladu ar gryfderau a mynd i'r afael â rhwystrau lle y gallant fodoli. Cynigir yr aelodaeth a ganlyn sy'n seiliedig ar arfer dda :-

- 3 Aelod Etholedig o Gyngor Gwynedd nad ydynt ar y Pwyllgor Gwaith
- 3 Aelod Etholedig o Gyngor Sir Ynys Môn nad ydynt ar y Pwyllgor Gwaith
- 1 wedi'i enwebu o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.
- 1 wedi'i enwebu o Heddlu Gogledd Cymru
- 1 wedi'i enwebu o Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
- 1 wedi'i enwebu o Mantell Gwynedd
- 1 wedi'i enwebu o Medrwn Môn.

Trefniadau Llywodraethu ac Adrodd yn ôl

Er mai un o brif gryfderau'r model hwn yw ei hyblygrwydd a'i fod yn rhydd o nifer o rwystrau cyfansoddiadol. Mae angen cwblhau gwaith pellach er mwyn datblygu'r trefniadau llywodraethu ac adrodd yn ôl yn llawn ar gyfer y Panel Sgriwtini arfaethedig. Bydd y canllawiau isod yn sylfaen i'r trefniadau hyn :-

- Darparu her 'ffrind beirniadol' i'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol.
- Sgriwtineiddio, gwerthuso a hyrwyddo yn weithredol welliant mewn gwaith a wneir yn unol â blaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol ac nid rhai'r sefydliadau unigol sy'n rhan o'r Bwrdd ac sy'n cael eu cynrychioli ar y Bwrdd Gwasanaethau Lleol.
- Sgriwtineiddio, gwerthuso a bod yn weithredol yn hyrwyddo gwelliant o ran datblygu a gweithredu prosiectau i fynd i'r afael â'r blaenoriaethau a osodwyd gan y Bwrdd Gwasanaethau Lleol.
- Cyflwyno adroddiadau i'r partneriaid neu'r BGLI (fel bydd yn briodol) a gwneud argymhellion ar fesurau all wella effaith y Bwrdd Gwasanaethau Lleol.
- Adlewyrchu llais a phryderon dinasyddion a chymunedau yng Ngwynedd a Môn.

Amllder y Cyfarfodydd

Bwriedir y bydd cyfarfodydd o'r Panel yn cael eu galw yn 6 misol. Fodd bynnag, bydd angen cael rhywfaint o hyblygrwydd wrth i siwrnai drawsnewid y Bwrdd Gwasanaethau Lleol esblygu e.e. efallai y bydd aelodau'r Panel yn dymuno ystyried materion ar sail ad-hoc.